

1949 – 1989 - 1991

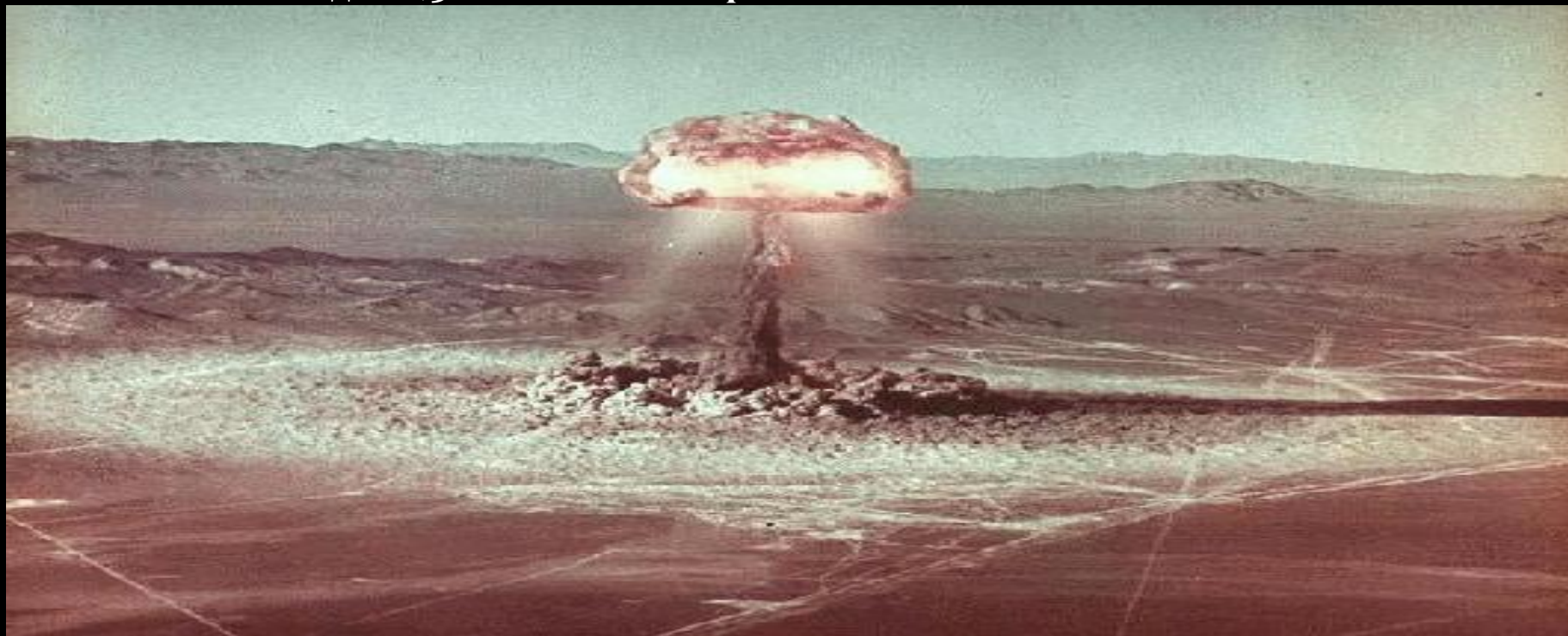
ЦГА КФДЗ © voxpopuli.kz

«Менің қаулыммен Семей ядролық сынақ полигоны біржола жабылды. Бұл дата – ғаламдық және әлемдік масштабта тұрақтылық пен келісімді достық пен жемісті түрде нығайтудың рәмізі іспеттес. Бұл шешім Қазақстан жерінде сансыз қасірет пен шығынға әкелген жүздеген ядролық жарылыстарға тоқтау қойды. Әлемдегі төртінші ядролық арсеналды иеленіп отырып, одан ерікті түрде бас тартудың одан маңыздылығы кем емес. Семей ядролық полигонның жабылуына танымал қоғамдық қайраткер Олжас Сулейменов басшылығындағы «Невада-Семей» антиядролық қозғалысы үлкен үлес қосты»

Семейдегі Радиациялық-экологиялық ғылыми орталықтың және басқа да ғылыми деректерге сүйенсек, сынақ тоқталғанға дейін жалпы Кеңестер Одағында 670-тей ядролық жарылыс жасалған. Мұның 95 пайызы Семей атом полигонында өткізіліпті. Сынақ 1964-1965 жылдардан бастап қана жерасты шахталарына көшірілген. Ал 1949 жылдың тамызынан бастап жер үстінде, ауада жүргізіліп келген.

1949 жылы 29 тамызда таңертеңгі сағат 6.30-да Абай және Абыралы аудандарында халыққа алдын ала ескертілместен қуаттылығы 30 килотонна болатын бірінші жарылыс жасалды. Мұнда 1951 жылы 18 қазанда уран бомбасы, 1953 жылы 12 тамызда жер үстінде дүние жүзінде алғаш рет қуаттылығы 500 килотонна болатын сутек бомбасы сыналды. Семей ядролық полигонында 1961–1962 жылдары әуеде және жер үстінде 50-дей ядролық бомба сыналды, 1963–1988 жылдары жыл сайын 14–18 сынақ өткізіліп, Жер астында барлығы 343 ядролық жарылыс жасалды. Осы жарылыстардың әсерінен радиоактивті шөгінділер жарылыс болған эпицентрден бұлттар мен жел арқылы таралды. Сынақ жүргізілген жерлерде радиацияның деңгейі 448 Бэр-ге жеткен. Семей ядролық полигонында ауада және Жер бетінде сыналған ядролық зарядтардың қосынды қуаты Хиросимаға тасталған бомбадан 2,5 мың есе асып түсті.

"В то время, да и сейчас нередко слышишь о принижении этого мужественного шага нашей страны. Кое-кто утверждает, что отказ обусловлен другими фактами: невозможностью поддержать арсенал и так далее»

«Но мы проявили политическую волю и принципиально безоговорочно отказались от членства в ядерном клубе. Несмотря на жесткое противостояние тогдашнего советского руководства военно-промышленного комплекса, я подписал указ о закрытии полигона. День 29 августа стал точкой отчета приобретения всей Центральной Азией статуса региона свободного от ядерного оружия»

- Сегодня увеличилось число так называемых пороговых стран. Все, у кого появляется немного денег или амбиций, как у Северной Кореи, сразу хотят быть великими державами, спорить с США, Японией, Россией, не говоря уже о Южной Корее. Имея полторы атомные бомбы, они считают, что могут диктовать условия. И таких стран много – и в Южной Америке, и на Востоке; яркий тому пример – Индия и Пакистан.

Цель движения “Невада-Семипалатинск” – лишить ядерное оружие статуса средства национальной обороны. Мы считаем, что только в этом случае оно может оставаться под эгидой общечеловеческой организации, т. е. Совета Безопасности ООН.

Олжас Сүлейменов. На митинге антиядерного движения "Невада-Семипалатинск"

Хиросима және Нагасаки қасіреті

